

Literatur XXXII, str. 136, pozn. 2e, sám se však proti němu pokouší oprít svůj výklad i o jiné argumenty než pouze etymologické. Podle něho je význam „křivý“ u lat. adjektiva *prāvus* druhotný a vyvinul se z významu „pravý“ pod vlivem složenin typu děpravāre „zkřiviti“, „zkaziti“, které vtiskly svůj význam i výrazu základnímu. Autor v této souvislosti poukazuje i na některé další latinské případy, kdy forma bez předpony *dē-* má zcela stejný význam jako doložená, anebo alespoň předpokládaná forma s touto předponou (např. *populāri* „pustošiti“ znamenalo snad původně podle B. „osídliti lidmi“ (od *populus* „lid“, „národ“), a později teprve nabylo svého klasického významu vlivem složeniny *dēpopulāri*). Možnost tohoto výkladu u slova *prāvus* potvrzuje podle B. i to, že lat. *laevus* „levý“, které má obdobu i v jiných ie. jazycích, nemá v latině oppositum, jež by mu bylo protikladné i svou formou, tak jako je tomu v případě slovanského *lěv*: *prav*. (Jediný tvarový protiklad u lat. výrazů pro „levý“: „pravý“ je ve dvojici *dexter*: *sinister*; ani třetí lat. slovo pro „levý“, výraz *saevus*, nemá totiž, jak autor zdůrazňuje, své speciální tvarové oppositum.)

Bobovičův výklad je zajímavý, i když čtenáře zcela nepřesvědčuje. Jednak si lze totiž u *populāri* a sloves mu podobných představit vznik významu „pustošiti“ a pod. i bez zpětného vlivu jejich složeniny s *dē-* (B-ovi se nepodařilo vyvrátit, že u *dēpopulāri* dodává předpona *dē-* tomuto slovesu spíše význam „úplně zpustošiti“), jednak předpokládané oppositní *prāvus* proti nepochybně indoevropskému **lēuos*, resp. **laujos* nechybí jen v latině, nýbrž i v řečtině.

Dagmar Hajdová

Olga Elia, Xenion. Nature morte e paesaggi campani. Napoli, 1958.

Jako xenion pro účastníky VII. sjezdu klasických archeologů dala pořídít Banco di Napoli splendorní nevelkou publikaci, pro niž vybrala O. Elia osm dobře dochovaných ukázek z nástených maleb v Herkulaneu, Pompejích a v Stabíích. Jsou to čtyři zátíší (Obětní dary Dionysovi, Ryby a mořští měkkýši, Drubež a košíky s tvarohem, Košík s ovocem) v koloritu jemně laděném, a čtyři krajinky s exotickými i římskými architekturami a s figurální stafáží. Zvláště pečlivým provedením vyniká krajinka z vily Agrippy Postuma v Pompejích (tab. VII). Autorka výběru ukázek, podaných v barevné reprodukci, v stručném doprovodném textu výstižně charakterizuje oba tyto příznačné druhy římského malířství. Omezený počet výtisků (500) činí z publikace edici vzácnou.

Gabriel Hejzlar

Co chystají nakladatelství pro nejbližší dobu?

Státní nakladatelství politické literatury: Macháček Josef a kol., Ateistický slovníček (str. 170, Kčs 7,30); Překlady: Karel Kautsky, Původ křesťanství (stran 490, Kčs 23,50); Bernal J. D., Věda v dějinách (str. 800, Kčs 55); Dějiny světa III (str. 895, Kčs 89,50); Dějiny světa IV (str. 823, Kčs 88).

Orbis: Plautus, Komédie o strašidle (str. 80, Kčs 5,10).

Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění: M. T. Cicero, Dvě rozmluvy; G. E. Lessing, Laokoon.

Filozofická fakulta v Brně vydá pojednání Miroslava Flodra, Skriptorium olomoucké.

Sportovní a turistické nakladatelství vydává u příležitosti II. spartakiády knihu Spartakus (P. Oliva — Věra Olivová).

Ze zahraničí se nám dostalo několik zpráv:

Akademie—Verlag v Berlíně vydal dvě publikace ve známé edici Corpus vasorum antiquorum (Band 14, I), jež zachycují sbírky z Lipska a Altenburgu. Prof. H. J. Mette vydal významnou sbírku Aischylových zlomků, která zahrnuje nejnovější značné papyrové nálezy

(Die Fragmente des Aischylos). K nově vydávaným klasickým dílům moderním se řadí tři svazky díla U. v. Wilamowitze—Moellendorfa Euripides: „Herakles“.

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana (Lipsko) vychází nyní — jsouc vedena Institutem pro starověk při Akademii v Berlíně — velmi často. Vesměs kritická vydání vyšla v poslední době tato: *Hellenica Oxyrhynchia* ed. Bartoletti; *T. Lucreti Cari De rerum natura — quartum rec.* J. Martin; *Apuleius II 1 (Apologia), II 2 (Florida)* — ed. R. Helm. Nově vyšly dva svazky Plutarchových *Moralii* ve druhém vydání. Začly vycházet zlomky díla Suetoniova, které sebral G. Brugnoli. První svazek je *De grammaticis et rhetoribus*. Připravují se další svazky této záslužné edice. Vedle toho má vyjít otisk 3. vydání díla Wilamowitzova *Geschichte der Philologie*.

Velmi bohatou činnost vykazuje *C. H. Becksche Verlagsbuchhandlung* v Mnichově, které pokračuje ve vydávání edice *Handbuch der Altertumswissenschaft*. Nově vyšly svazky *H. G. Beck, Kirche und Theologische Literatur im byzantinischen Reich* (1959, str. 835, DM 82); *A. Debrunner, Syntax und syntaktische Stilistik (Griechische Grammatik)* — 2. vyd. 1959, str. 714, DM. 48. V roce 1960 mají vyjít *Griechische Münzkunde* (Prof. Schwabacher), *Arabien* (Prof. A. Grohmann), *Griechische Geschichte* (2. vyd. Prof. H. Bengtson), *Römische Religionsgeschichte* (Prof. K. Latte). V reedici vyšla řada dávno rozebraných děl, zejména *Geschichte der griechischen Literatur* (Schmid—Stählin) I 1, 2, 4, a celá literatura římská *M. Schanze*. Rovněž vyšel znova 1. svazek *Dějin latinské literatury středověké* od M. Maniata. Sběrka vědeckých monografií *Zetemata* dosáhla čísla 22 svazků.

V italském nakladatelství *Editori Riuniti*, vydávajícím díla klasiků marxismu-leninismu, vyšlo v italském překladu dílo Maškinovo *Principát Augusta* pod názvem *Il principato di Augusto* (2 svazky, 3.000 lir). Ohlášen je i překlad *Dějin Říma* od Kovaljova, který má rovněž vyjít ve dvou svazcích.

Nakladatelství „*L'Erma*“ *Bretschneidera* v Římě vydalo kromě jiných svazků (jako např. E. Paribene, *Catalogo delle scultura di Cirene*, str. 168 + 209 příloh) i důstojný soubor sjezdových referátů z III. epigrafického kongresu v Římě s 51 přílohami (1959, L. 9.000). O sborníku přineseme referát v příštím čísle.

Francke Verlag v Bernu a v Mnichově vydal v edici *Dalp* jako sv. 66. knihu známého badatele v antické filozofii Olofa Gigona, *Grundprobleme der antiken Philosophie* (str. 336, 12, 80 Šv. Fr.). V edici *Bibliotheca Germanica* (sv. 9) vyšlo pojednání Jana de Vriese, *Kelten und Germanen* (str. 139, Šv. Fr. 22). Pokračovala i serie *Dissertationes Bernenses*, kde jako 9. svazek vyšla kniha Roberta Böhma, *Von Sokrates zur Ideenlehre* (str. 159, Šv. Fr. 22, 50). Dokončeno bylo i vydání *Dějin řecké literatury* Albin a Leskiho, jež nyní vyšly v jednom svazku (*Geschichte der griechischen Literatur*). Rovněž o nich přineseme zprávu v příštím čísle.

Předmětem značného zájmu je římský přístav Ostia. Vyjdou o něm dvě publikace. Italská *R. Calza—E. Nash, Ostia* (v nakladatelství *G. C. Sansoni*, Firenze, L. 6.000) a anglická *Russell Meigs, Roman Ostia* (*Oxford University Press*, 630 str. 84 s.).

V *Edizioni dell'Ateneo* vydá Vinc. Ussani Jr. pojednání *L. Annaei Senecae Hercules furens et Nicolai Treveti Expositio*. Pizzanui Ubaldo vydává zde spis *Il problema del testo e della composizione del De rerum natura di Lucrezio*.

Radislav Hošek